

Олена ФУНДИГА
студентка факультету фінансів
Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник:
к.е.н., доцент кафедри банківської справи Сороківська З.К.

ІННОВАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ МОНЕТАРНОЇ ПОЛІТИКИ ЦЕНТРАЛЬНИХ БАНКІВ КРАЇН, ЩО РОЗВИВАЮТЬСЯ

Зважаючи на нестабільну економічну ситуацію в країнах, що розвиваються, їх центральні банки теж потерпають від негативних наслідків, які вона приносить.

Для того щоб покращити їх стан і роботу, країна, у якій відбувається ця негативна тенденція, повинна правильно проводити свою монетарну політику.

В рамках низьких темпів економічного розвитку, а також інфляції та девальвації валюти, важливим є подолання цих негативних тенденцій та пошук шляхів їх удосконалення.

Основним інструментом управління та подолання цих негативних тенденцій є ведення відповідної монетарної політики. Монетарні інструменти є одними з головних способів впливу на економічні процеси держави [7, с.35].

Тому усім країнам, особливо тим, що розвиваються, важливим є обрати саме ту монетарну стратегію, яка являє собою метод довгострокової дії, на підставі якого приймаються рішення щодо інструментів, які слід використовувати для досягнення поставленої мети [4].

У класичному варіанті розрізняють три основні варіанти вибору монетарного режиму.

Першим є режим монетарного таргетування. Він базується на переконанні, що зміна пропозиції грошей спричиняє відповідну зміну темпів інфляції.

Другий монетарний режим ґрунтується на таргетуванні обмінного курсу. Він передбачає, що центральний банк проміжною метою монетарної політики встановлює номінальний обмінний курс і намагається забезпечити його стабільність щодо валюти так званої країни-якоря через зміни процентних ставок і прямі валютні інтервенції.

Третій режим базується на таргетуванні інфляції. Також «деякі центральні банки запроваджують стратегію без явного номінального якоря, яка полягає в установленні і досягненні кількох цілей одночасно» [1, с. 120].

Ці режими з одного боку є дієвими, але з іншого мають і велику кількість недоліків, наприклад низьку ефективність впливу значення грошових агрегатів на кінцеву мету – цінову стабільність.

Саме тому в умовах глобалізації виникло питання про нові монетарні режими, які на даний час застосовують не тільки високорозвинені країни, а й країни, що розвиваються.

До нових монетарних стратегій можна віднести:

- програми пільгового рефінансування банків, які кредитують реальний сектор, зокрема малий і середній бізнес;
- програми стимулювання кредитування малого і середнього бізнесу;
- здійснення цільових довгострокових операцій рефінансування для кредитування банками виробництва;
- проведення цільового скорочення обов'язкового резервування щодо операцій кредитування агропромислового комплексу та малого і середнього бізнесу;

- реалізація системи заходів із стимулювання мікрокредитування МСБ і кредитування високотехнологічної індустріалізації;
- введення в дію різноманітних технологічних інновацій.

Після глобальної кризи у світі зрозуміли, що основним завданням центрального банку є не лише забезпечення низького рівня інфляції. Сучасні технології дозволяють їм не лише контролювати інфляцію, а направляти кошти у реальний сектор економіки, який потребує розвитку. Ці тенденції є особливо актуальними для країн, що розвиваються, адже рівень їх виробництва не є достатньо високим.

Після 2008 р. світ перейшов до нової парадигми центрального банкінгу - мультитаргетування, тобто до принципу "багато цілей - багато інструментів".

Зважаючи на досвід великої кількості країн, які з рангу «тих, що розвиваються» перейшли до «високрозвинених», слід зауважити, що зростання економіки напряму залежало і від їхньої унікальної монетарної стратегії, народженої всередині країни.

Україна теж відноситься до країн, що розвиваються. Протягом декількох останніх років у нашій державі також намагаються відновити сталу роботу центрального банку, який потерпав від кризи не один раз. Було запроваджено наступні кроки:

- зміцнено інституційну та фінансову незалежність Національного банку України;

- перехід на гнучкий обмінний курс;
- підвищено ключову процентну ставку з 14,5% до 18%;
- запроваджено валютні обмеження;
- створено передумови переходу до режиму інфляційного таргетування.

Ці заходи показали деяку позитивну тенденцію, проте Україні ще слід багато навчитися у закордонних колег, для того щоб здійснити так зване «економічне диво».

У висновку слід зазначити, що в умовах глобалізації кожна країна не повинна стояти на місці, а рухатися вперед, впроваджуючи різноманітні інноваційні стратегії її розвитку. Класичні монетарні стратегії потроху втрачають свою актуальність, а на їх зміну приходять нові стратегії, які кожна країна може обрати для себе сама, відповідно до її потреб і цілей.

Література:

1. Гнатів О.А. Таргетування інфляції як оптимальний режим монетарної політики в Україні / О.А. Гнатів // Регіональна економіка. – 2009. – № 2. – С. 119–125.
2. Сліпченко Т.О. Теоретичний аналіз монетарних режимів та критерії його вибору для України / Т.О. Сліпченко // Науковий вісник НЛТУ України. – Львів : РВВ НЛТУ України, 2010. – Вип. 20.10. – С. 232–238.
3. Офіційний сайт Національного банку України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>
4. Види грошово-кредитних стратегій. - [Електронний ресурс].- Режим доступу: http://pidruchniki.com/15950210/bankivska_sprava/vidi_groshovo-kreditnih_strategiy
5. Корнева І.В. Підвищення ефективності монетарної політики та інструментів її реалізації в Україні / І.В. Корнева // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка» / ред- кол.: І.Д. Пасічник, О.І. Дем'янчук. – Острог : Острозька академія, 2015. – Вип. 28. – С. 125–129.
6. Теорія і практика грошового обігу та банківської справи в умовах глобальної фінансової нестабільності: монографія/ О.В. Дзюблюк, В.В. Корнеєв, В.І. Міщенко та ін.; за ред. д.е.н., проф. О.В. Дзюблюка. – Тернопіль: ФОП Осадца Ю.В., 2017. – 298 с.

7. Сороківська З.К. Перспективи вибору оптимального монетарного режиму як необхідна умова подолання кризових явищ в економіці/ З.К. Сороківська, М.М. Вільшанська// Збірник наукових праць "Економічний аналіз" . Випуск 24. -№2. -2016.- С.31-38.

8. Сороківська З.К. Зарубіжний досвід реалізації валютної політики в контексті забезпечення макроекономічної стабільності/З.К. Сороківська// Українська наука: минуле, сучасне, майбутнє: Щорічник. – Випуск 18/ За заг. ред. М.В. Лазаровича. – Тернопіль: ТНЕУ, 2013. – 212 с. – С. 144-154.

Інна ЦПН

студентка групи ЕМЕ-21

Навчально-науковий інститут

міжнародних економічних відносин ім. Б. Д. Гаврилишина

Тернопільський національний економічний університет

Науковий керівник:

к.е.н., доц. кафедри банківської справи ТНЕУ Стечишин Т.Б.

ОПЕРАЦІЇ З РЕФІНАНСУВАННЯ БАНКІВ УКРАЇНИ

Функціонування вітчизняного грошово-кредитного ринку рефінансування банків є цілком сучасним і необхідним інструментом монетарної політики та одним із визначальних факторів стабілізації фінансових ринків, особливо за умов, в яких зараз перебуває Україна. Події останніх років продемонстрували явні протиріччя існуючого механізму рефінансування банків. Зокрема, його вибірковий характер та недостатній контроль з боку Національного банку України за використанням банками отриманих ресурсів, що не сприяє посиленню кредитної активності банків саме у взаємодії з реальним сектором економіки. До того ж, в умовах соціально-економічної нестабільності, збитковості банківської системи особливої актуальності набувають дослідження та вдосконалення механізму рефінансування центральним банком комерційних банків. Національний банк України як кредитор останньої інстанції для підтримки ліквідності банківських установ на достатньому рівні надає кредити банкам шляхом рефінансування у різний спосіб. Протягом останнього періоду регулятор удосконалює механізм рефінансування банків, проте й досі існують деякі протиріччя, недоліки, що зумовлює необхідність подальшого наукового пошуку шляхів удосконалення даного процесу.

У ході останніх політичних і економічних подій значна кількість банків відчувала нестачу ліквідності, міжбанківський ринок був не в змозі задовольнити потреби банків, тому Національний банк України як кредитор останньої інстанції активно кредитував банки другого рівня. Отже, постає необхідність детально розглянути та провести аналіз застосування даного інструменту грошово-кредитної політики та виділити шляхи вдосконалення даного процесу.

Рефінансування є одним з основних інструментів грошово-кредитної політики Національного банку України. Під рефінансуванням, у широкому значенні цього поняття, розуміється надання банкам тимчасових запозичень, коли вони гостро потребують додаткових ресурсів.

Для комерційних банків рефінансування в центральному банку – це останній спосіб регулювання їхньої ліквідності, і НБУ виступає для них у ролі кредитора останньої інстанції. Для НБУ рефінансування комерційних банків – це по-перше, канал безготівкової емісії, а по-друге – спосіб запобігання банківській паніці. У